

Studiehåndbog for Uddannelse til yachtskipper

8. udgave
Jan 2026

Dansk Sejlunion
og
Marstal Navigationsskole

Indhold

INDLEDNING	3
SØNÆRINGSBEVIS OG RETTIGHEDER	3
KRAV OM SØNÆRINGSBEVIS	3
YACHTSKIPPERUDDANNELSERNE	4
FORMÅL	4
FORUDSÆTNINGER FOR EKSAMEN.	4
PRØVEKRAV	5
EMNER	5
EKSAMINER	5
Yachtskippereksamen af 3. grad	5
Yachtskippereksamen af 1. grad.	5
UNDERVISNING OG PRØVER	6
UNDERVISNING	6
LÆRINGSUDBYTTE	6
YACHTSKIPPEREKSAMEN AF 3. GRAD	6
YACHTSKIPPEREKSAMEN AF 1. GRAD	7
EKSAMENSGEBYRER	7
PRØVEAFHOLDELSE	FEJL! BOGMÆRKE ER IKKE DEFINERET.
TIDSPUNKT FOR PRØVEAFHOLDELSE	7
PRØVESTED	8
FREMGANGSMÅDE SOM STUDERENDE	8
ANBEFALET MATERIALE OG LITTERATUR	8
UDDANNELSESMÅL OG INDHOLD	10
YACHTSKIPPER AF 3. GRAD	10
Uddannelsens formål	10
Mål for læringsudbytte	10
YACHTSKIPPER AF 1. GRAD	14
Uddannelsens formål	14
Mål for læringsudbytte	14
EKSAMENSPROJEKTERNES INDHOLD	17
PROJEKTET TIL YACHTSKIPPER AF 3. GRAD	17
PROJEKTET TIL YACHTSKIPPER AF 1. GRAD	18

Indledning

I henhold til bekendtgørelse om prøver og beviser for fritidssejlere er Dansk Sejlunion godkendt til at udbyde og afholde prøver til Yachtskipper 3 og Yachtskipper 1.

Denne studiehåndbog har til formål at oplyse om regler og retningslinjer for yachtskipperuddannelserne under Dansk Sejlunion. Herunder er også eksamener, formelle regler mm. beskrevet f.eks. for indstilling til eksamen.

Studiehåndbogen bør anvendes af alle, der ønsker at gå til prøve, eller som underviser personer, der forbereder sig til prøve under Dansk Sejlunion.

Studiehåndbogen har primært sigte på at gøre lærere og eksaminander bekendt med pensum og eksamensform. Med hensyn til administration kan man læse om dette på [siden om prøveforløbet](#). Der er frit valg af lærebøger til alle uddannelser, men som inspiration er der i denne studiehåndbog præsenteret forskellige lærebøger, som kan være med til at opnå den nødvendige viden.

Yderligere oplysninger vedrørende yachtskipperuddannelserne kan indhentes hos: Dansk Sejlunion

Idrættens Hus 2605 Brøndby

uddannelse@sejlsport.dk

Sønæringsbevis og rettigheder

Krav om sønæringsbevis

På baggrund af lov om skibes besætning, stilles der krav om sønæringsbevis i fritidsfartøjer over 15 meter, men under 24 meter. Der skal i sådanne fritidsfartøjer være en eller flere navigatører med sønæringsbevis. For at få et sønæringsbevis skal man opfylde en række krav til teoretisk og praktisk uddannelse, ligesom syn og hørelse skal opfylde nogle gældende krav.

I denne studiehåndbog finder du alt det, der vedrører **krav til teoretisk uddannelse**.

Sønæringsbevis som yachtskipper af 3. grad giver ret til at føre fritidsfartøjer med en skroglængde på 15 meter og derover, men under 24 meter, i fart i Østersøen, i Nordsøen og den Engelske Kanal, samt fart på de Britiske Øer, Irland, Norge, Færøerne og langs Grønlands kyster i en afstand af ikke over 30 sømil fra kysten.

Sønæringsbeviset giver desuden ret til at sejle som styrmand i de samme skibe i fart på alle have.

Sønæringsbeviset skal bestilles hos Søfartsstyrelsen og kræver en syns- og høretest udført af en certificeret søfartslæge og må ikke være mere end 3 år gammel.

Sønæringsbevis som yachtskipper af 1. grad giver ret til at føre fritidsfartøjer med en skroglængde på 15 meter og derover, men under 24 meter, i fart på alle have. Sønæringsbeviset skal bestilles hos Søfartsstyrelsen og kræver en syns- og høretest udført af en certificeret søfartslæge og må ikke være mere end 3 år gammel. Dertil skal man optjene 6 måneders fartstid i et fartøj på minimum 10 meter i længden og præsentere fartstiden for Søfartsstyrelsen eller bestå en realkompetencevurdering ved en af de private udbydere.

Yachtskipperuddannelserne

Yachtskipperuddannelserne er overbygningsuddannelser på duelighedsprøven for fritidssejlere.

Uddannelserne er opbygget således, at det forudsættes at indholdet fra de foregående uddannelserne er kendt ved Yachtskipperuddannelserne.

Uddannelserne er fastsat ved lov i Bekendtgørelse om krav til prøver og erhvervelse af beviser for fritidssejlere samt til udbydere af prøver m.v. BEK nr. 666 af 31/05/2023 og Bekendtgørelsen af lov om skibes besætning nr. 74 af 17/01/2014

Formål

Uddannelsen til yachtskippereksamen af 3. grad har til formål at kvalificere den studerende til:

- At virke som fører i større fritidsfartøjer i nordeuropæiske farvande.
- At virke som styrmand i større fritidsfartøjer i fart på alle have.
- Videre studier til yachtskippereksamen af 1. grad

Uddannelsen til yachtskippereksamen af 1. grad har til formål at kvalificere den studerende til:

- At virke som fører i større fritidsfartøjer i fart på alle have.

Forudsætninger for eksamen.

Eksaminanden er selv ansvarlig for at indstille sig til eksamen og dette skal ske **senest** 14 dage for Y3 og **senest** 21 dage for Y1, før prøvens begyndelse. Overholdes denne tidsfrist ikke, vil eksaminanden ikke kunne deltage i prøven.

For at kunne indstille sig til eksamen for Yachtskipper af 3. grad skal man:

- Have bestået duelighedsprøven i sejlads for fritidssejlere – her kan den praktiske duelighedsprøve **ikke** erstattes med en speedbådsprøve.
- Have fået en gennemgang af redningsmidler og herunder overværet en demonstration i anvendelsen af en oppustelig flåde (Undervisningsmetode efter frit valg).
- Have fået en gennemgang i slukning af mindre brande med håndslukkere af relevant type (Undervisningsmetode efter frit valg).
- Have udarbejdet en rapport i overensstemmelse med beskrevne krav.

For at kunne indstille sig til eksamen for Yachtskipper af 1. grad, skal man:

- Have bestået eksamen som Yachtskipper af 3. grad.
- Have bevis for deltagelse i praktiske øvelser i betjening af de tekniske navigeringsmidler, som beskrevet i pensumplanen for emnet "Navigation".
- Have bevis for gennemført anerkendt kursus i udvidet førstehjælp.
- Have udarbejdet en rapport i overensstemmelse med de beskrevne krav.

Indstilling til eksamen [sker elektronisk](#), og nedenstående skal sikres:

- Dokumentation for, at de under punkterne for "indstilling til eksamen" er opfyldt.
- Dokumentation for indbetalt eksamensgebyr.

Prøvekrav

Emner

Prøverne til de to yachtskipperuddannelser er opbygget over en række emner, som hver især dækker et bestemt fagområde. En eksamen består af prøvning i et eller flere nærmere angivet antal emner.

Eksaminer

Yachtskippereksamen af 3. grad

Denne eksamen afvikles som en todelt eksamen: En teoretisk onlineprøve og en mundtlig fremstilling. Den teoretiske onlineprøve fungerer som stopprøve og tager udgangspunkt i alle emner, som er gennemgået i forbindelse med uddannelsen. Den mundtlige fremlæggelse af en sejladsplanlægning tager udgangspunkt i eksaminandens udarbejdede rapport. Emner i uddannelsen er:

- Vagthold
- Navigation
- Sømandskab og skibsteknik
- Meteorologi
- Søret og beskyttelse af havmiljøet
- Søsikkerhed og brandbekæmpelse

Yachtskippereksamen af 1. grad.

Yachtskippereksamen af 1. grad afsluttes på én gang i alle emner med en mundtlig prøve. Til prøven medbringes en af eksaminanden udarbejdet tværfaglig projektopgave omhandlende en oceansejlads, der som minimum omfatter sejladsplanlægning, navigatoriske observationer, ombordtagning/flytning af vægte med deraf følgende stabilitetsændringer samt et "sygebesøg" hos skipperen. Prøven vil være mundtlig i form af et "operativt interview" af ca. 45 minutters varighed. Med udgangspunkt i eksaminandens projektopgave stilles diverse spørgsmål relateret til det i uddannelsesplanen beskrevne pensum.

Bedømmelse gives som bestået/ikke bestået. Emnerne i uddannelsen er:

- Navigation
- Sømandskab og kommunikation
- Meteorologi
- Sundhedslære

Undervisning og Prøver

Undervisning

Der er ikke undervisningspligt i uddannelserne og forberedelsen til hver eksamen eller modulprøve er ikke normeret til en bestemt tid.

Mange sejlkubber, sejlerskoler, oplysningsforbund m.fl. tilbyder kurser i uddannelsernes emneområder.

Læringsudbytte

Kravene til prøven er defineret ved læringsudbyttet, der omfatter det, som eksaminanden skal kunne.

Læringsudbyttet er beskrevet senere inden for hvert emneområde med begreberne kendskab, forståelse og kunne anvende, som er defineret i skemaet herunder:

Begreb	Definition
Kendskab	Kendskab betyder, at man har viden om emnet teoretisk og/eller praktisk og kan forklare det.
Forståelse	Forståelse betyder, at man kan sætte sin viden i sammenhæng og kan forklare vigtigheden af emnet i en situation fra praksis.
Kunne anvende	Kunne anvende handler om ansvar og selvstændighed og angiver om man kan anvende sin viden og færdigheder i en situation fra praksis.

Yachtskippereksamen af 3. grad

Prøven til yachtskipper af 3. grad er individuel og består af en teoretisk onlineprøve **og** en mundtlig prøve.

Begge dele skal bestås uafhængigt og den teoretiske onlineprøve skal være bestået uden overværelse af en censor, inden den mundtlige prøve aflægges. Den teoretiske onlineprøve [kan findes her](#).

Onlineprøven består af 41 spørgsmål, som skal besvares inden for 35 minutter.

- Onlineprøven tages før man møder op til det operative interview.
- Er prøvedeltageren ordblind, kan vedkommende købe en prøve med dobbelt så lang tid som den ordinære prøve. Herved har prøvedeltageren mulighed for at benytte sig af sine IT-programmer målrettet ordblinde.

Til det operative interview skal der medbringes en smartphone, tablet eller bærbar computer, så eksaminanden kan vise den beståede teoretiske onlineprøve til censor.

Den online prøve består af emnerne vagtjeneste (søvejsregler, brovagthold, nødsignaler m.v.) og sikkerhed.

Til den mundtlige prøve **skal** eksaminanden medbringe et skriftligt projektarbejde, hvor der er arbejdet med navigation og meteorologi. Prøven er et ca. 35 minutters operativt interview, hvor eksaminanden med udgangspunkt i projektopgaven overhøres i emnerne Navigation og Meteorologi. Censor vil dertil under det operative interview stille kontrolspørgsmål til den teoretiske onlineprøve, for at sikre mod snyd.

Projektarbejdet skal elektronisk gives til censor 7 dage før eksaminationens begyndelse. Se forventninger til indholdet i projektarbejdet senere i denne studiehåndbog.

Yachtskippereksamen af 1. grad

Uddannelsen til Yachtskipper af 1. grad er en modulopbygget uddannelse, hvor de enkelte moduler kan tages uafhængigt af hinanden og i den rækkefølge eksaminanden ønsker det.

Afsluttende prøve til Yachtskipper af 1. grad er individuel og mundtlig. Den er et operativt interview af ca. 45 minutters varighed, hvor eksaminanden overhøres i alle dele af uddannelsens pensum. Til prøven skal eksaminanden medbringe en skriftlig rapport over et tværfagligt projektarbejde, dækkende alle uddannelseselementer Navigation, Sømandskab og kommunikation, Meteorologi og Sundhedslære.

Rapporten skal fremsendes til censor 14 dage før eksaminationens begyndelse. Se forventninger til indholdet i projektarbejdet senere i denne studiehåndbog

Eksamensgebyrer

Der skal betales et af Dansk Sejlunion fastsat gebyr i forbindelse med indstilling til yachtskippereksamen.

Gebyrets størrelse fremgår af [siden her](#). Eksamensgebyret opkræves i forbindelse med tilmelding til eksamen.

Eksaminander, der skriftligt meddeler Dansk Sejlunion afbud til eksamen senest 14 dage før eksamensdato, kan få eksamensgebyr refunderet med et fradrag af administrationsomkostninger. Fradraget fremgår af www.dansksejlunion.dk

Udeblivelse fra mundtlig prøve medfører tabt eksamensgebyr, medmindre det ved lægeerklæring dokumenteres, at eksaminanden var forhindret i at møde op på eksamensdagen.

Tidspunkt for prøveafholdelse

Der vil under forudsætning af tilstrækkeligt antal tilmeldinger (minimum 4 personer), principielt kunne afholdes prøve på et hvilket som helst tidspunkt af året. Muligheden for at komme til prøve må dog forventes at være størst om foråret, hvor vintersæsonens udbud af kurser traditionelt afsluttes. Ønsker man at gå op mindre end 4 personer, eller som privatist kan Dansk Sejlunion opsætte en online prøve over et online visuelt medie, som f.eks. Teams. Ønskes en sådan online prøve, kan man skrive til uddannelse@sejlsport.dk.

Prøvested

Der vil kunne afholdes prøver overalt i landet, under forudsætning af, at der kan stilles passende lokaler vederlagsfrit til rådighed til eksamensafholdelse. Lokalet skal som minimum være udstyret med tavle eller lignende.

Fremgangsmåde som studerende

I det følgende finder du en kort opsummering af forløbet i forbindelse med en uddannelse til Yachtskipper.

1. Du forbereder dig til den ønskede eksamen (evt. ved at tilmelde dig et kursus).
2. Du tilmelder dig en opslået eksamen, når du er klar, dog senest 14/21 dage før eksamen.
3. Dansk Sejlunion kvitterer for modtagelse af din tilmelding.
4. Du sender projektarbejdet til censoren på din prøve.
5. Ved Y3 prøven består du den teoretiske onlineprøve, som også fungerer som skriftlige stopprøve.
6. Du møder op på anvist sted og medbringer billedlegitimation og projektarbejde med tilhørende materialer.

Anbefalet materiale og litteratur

Der er ikke krav til, at eksaminanden har læst fagemner og pensum i bestemte bøger, anden litteratur eller hjemmesider, ligesom der ikke er krav om, at eksaminanden har fulgt undervisning. Listerne over materialer herunder er vejledende, og det skal ikke forstås sådan, at man skal kunne alt, hvad der står i disse bøger, ligesom listen ikke nødvendigvis dækker alle emner. Materialet bør altid være seneste udgave.

Uddannelse	Titel	Forfatter	Forlag / udgiver	Bemærkninger
Y3 og Y1	Afmærkning af danske farvande		Søfartsstyrelsen	Kan downloades gratis
Y3 og Y1	Bag om søkortet		Geodatastyrelsen	Kan downloades gratis
Y3 og Y1	Bekendtgørelse om vagthold i skibe.		Retsinformation	Kan downloades gratis
Y3 og Y1	Dansk Fyrliste		Søfartsstyrelsen	Kan downloades gratis
Y3	Den Danske Havnelods		Geodatastyrelsen	Kan downloades gratis
Y3	Den Danske Lods		Geodatastyrelsen	
Y3	Diverse relevante pjecer om sikkerhed til søs		Søsportens sikkerhedsråd	Kan downloades gratis
Y1	Førstehjælp for sejlere	Ulrik Kirk	Søfartsstyrelsen og Weilbach.	

Y3 og Y1	Kort 1. INT 1. Symboler, forkortelser og begreber i søkort		Geodatastyrelsen	Kan downloades gratis
Y3	Navigation Through Danish Waters		Søfartsstyrelsen	Kan downloades gratis
Y1	Notices to Mariners		British Admiralty	Kan downloades gratis
Y3 og Y1	Papirsøkort			Relevante søkort
Y1	Sejladspanlægning	Niels Holland	Weilbach	
Y3	Søkortrettelser		Geodatastyrelsen	Kan downloades gratis
Y3 og Y1	Sømandsskab og kommunikation for yachtskipperne	Leif Rosendahl	Weilbach	
Y3 og Y1	Søret for fritidssejlere	Kurt Skytte	Weilbach	
Y3 og Y1	Søvejsregler	Carsten Jensen og Steen Nielsen	Weilbach	
Y1	Teknisk navigation	Niels Holland	Weilbach	
Y3	Tidevandstabeller for danske farvande		DMI	Kan downloades gratis
Y3 og Y1	Vejret på vandet	Mette Hundahl	Det Blå Forlag	

1. Anbefalede hjemmesider med læringsmateriale:

- Søfartsstyrelsen, <https://www.soefartsstyrelsen.dk/>
- Retsinformation, <https://www.retsinformation.dk/>
- Søsportens Sikkerhedsråd, <http://www.soesport.dk>
- Respekt for vand, <https://www.respektforvand.dk/>
- Danmarks Meteorologisk Institut, <http://www.dmi.dk/>

Uddannelsesmål og indhold

Yachtskipper af 3. grad

Uddannelsens formål

Yachtskipperen skal have sådanne færdigheder og kundskaber, der er nødvendige for vedkommendes virke som fører i større fritidsfartøjer i nordeuropæisk fart.

Mål for læringsudbytte

Eksaminanden skal ved prøverne til Yachtskipper af 3. grad vise, at læringsudbytte ved de følgende emner er opnået. Læringsudbyttet er beskrevet i detaljer derefter.

1. Vagthold
2. Navigation
3. Sømandskab og skibsteknik
4. Meteorologi
5. Søret og beskyttelse af havmiljøet
6. Søsikkerhed og brandbekæmpelse

1. Vagthold

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- De internationale søvejsregler og nationale særregler, herunder især lanterneføring, vigeregler samt dag-, tåge- og manøvresignaler.
- Bekendtgørelse om vagthold i skibe, gældende bekendtgørelse.
- Nød- og redningssignaler.
- Tjeklister, procedurer og instruktioner vedrørende vagthold.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Kravene om udkig, som de kommer til udtryk i søvejsreglerne og i bekendtgørelse omvagthold.
- Vigtigheden af identifikation af andre skibe og de handlinger, der skal udføres ved fare for sammenstød.
- Vagtholdsbekendtgørelsens krav til planlægning og udførelse af vagtholdet.
- Begrebet forsvarligt vagthold under forskellige situationer i nordeuropæiske farvand.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Relevante søvejsregler og vagtholdsbekendtgørelsen til at løse situationer fra praksis.
- Relevante tjeklister, procedurer og instruktioner i situationer fra praksis.
- Anvende nød- og redningssignalerne til at løse situationer fra praksis.

2. Navigation

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- Søkort og forskellige søkorts anvendelse, herunder både papirkort og elektroniske søkort.
- Søkorts pålidelighed og herunder brugen af kildedata, kortdatum og informationer i kortene.

- Søkortrettelser og efterretninger for søfarende, herunder opdatering af elektroniske søkort.
- Farvandsafmærkning efter IALA A og B.
- Tidevand og tidevandsstrøm.
- Kurssætning og kursudledning.
- Kompastyper og deres fejl og rettelser.
- Positionsbestemmelse ved terrestriske metoder.
- Almindeligt forekommende elektronisk navigationsudstyr og dets brug og begrænsninger, herunder satellitmodtagere, kortplottere, radar, AIS, logtyper, ekkolod og kompasser.
- Vagtholdsbekendtgørelsens krav til sejladsens planlægning og udførelse.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Strøms og vinds indflydelse på sejladsen.
- Sammenhæng mellem tid, fart og distance.
- Stedbestemmelse ved hjælp af navigationsinstrumenter, kendemærker og bestiksejlds.
- Betydningen af omhyggelig overvågning af sejladsen ved flere metoder og hjælpemidler.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Planlægge sejladsen ved brug af søkort og andre nautiske informationer.
- Bestemme og vurdere skibets position ved brug af almindeligt forekommende navigationsudstyr samt kendemærker på land og på havet.
- Anvende forskellige kompastyper, herunder kunne bestemme fejlvisning på disse.
- Kontrollere og overvåge sejladsen.

3. Sømandskab og skibsteknik

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- Begreberne for dimensionering og måling af fartøjer.
- Forskellige bådtypers stabilitet herunder indvirkning fra vind, sø og fri væskeoverflade.
- Principperne for grundlæggende båd håndtering, manøvrering, fortøjning og ankring af fritidsfartøjer.
- Faktorer som har betydning for fartøjets sikkerhed og skrogets integritet.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Risikomomenter ved søklargøring og sikring af forsyninger og udrustning.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Vurdere dimensionere af tovværk, ankerkæder, ankre, wirer, sjækler og andet udstyr.
- Vurdere om fartøjet er sødygtigt til kystnær sejlads i forskellige vejr situationer.
- Planlægge manøvrering, fortøjning og ankring af fritidsfartøjer til søs og i havn.
- Planlægge manøvrering i nødsituationer, herunder mand-over-bord og assistance til nødstedte på havet.

4. Meteorologi

Eksaminanden skal have **kendskab** til:

- Begreberne: temperatur, lufttryk, vind, tåge, sigtbarhed, skyer, torden, nedbør, bølger og strøm.
- Vejrsystemer og vejrtyper, der kan forekomme i nordeuropæiske farvande.
- Kystnære vinde.
- Kilder til vejrinformationer, herunder vejrkort, vejrrvarsler og farvandsudsigter.
- Observation af vejret.

Eksaminanden skal have **forståelse** for:

- Vindmåleinstrumenters forskellige visninger.
- Usikkerhed i vejrinformationer og dens betydning for sejladsen.
- Risikoen ved sejlads i forskellige vejrtyper i danske og nordeuropæiske farvande, samt sejlads langs kysten i Grønland og Færøerne.

Eksaminanden skal **kunne anvende**:

- Finde meteorologiske informationer for fartøjets sejladsområde.
- Læse og forstå vejrkort og andre vejrinformationer
- Anvende meteorologiske informationer ved planlægning og sejlads i kystnære farvande.
- Forklare, hvilke vejrtyper der er farlige for fritidsfartøjer og angiveforholdsregler for at imødegå disse.

5. Søret og beskyttelse af havmiljøet

Eksaminanden skal have **kendskab** til:

- Lovgivning og andre juridiske forhold af betydning for sejlads i fritidsbåde.
- Regler for fritidsfartøjers certificering.
- Regler for bemanning, uddannelse og certificering.
- Miljøkrav, herunder regler for affaldshåndtering og holdingtanke.
- Forebyggelse af olie- og brændstofspild.

Eksaminanden skal have **forståelse** for:

- Førerens pligter og ansvar i forhold til overholdelse af regler og love om sikkerhed til søs, herunder sejlads i påvirket tilstand.
- Vigtigheden af overholdelse af regler og love, herunder fx udkig og andetvagthold.
- Førerens rolle og ansvar udadtil i forhold til myndigheder m.m.
- Beskyttelse af havmiljøet herunder fredningsbestemmelser.

Eksaminanden skal **kunne anvende**:

- Påtage sig rollen som fører af små og større fritidsfartøjer.
- Udfærdige instrukser for fartøjet, herunder for affaldshåndtering om bord.

6. Søsikkerhed og brandbekæmpelse

Eksaminanden skal have **kendskab** til:

- Lovgivning om sikkerhed til søs.
- Personligt sikkerhedsudstyr og dets anvendelse og vedligehold, herunder pyroteknik.
- Årsager til brand i fritidsfartøjer.
- Sikkerhedskommunikation i forskellige situationer, herunder nødsituationer.
- Regler, begreber og kommunikation i forbindelse med søredning og SAR-operationer, herunder helikopterredning.

Eksaminanden skal have **forståelse** for:

- Styrker og svagheder ved forskelligt sikkerhedsudstyr
- Vejrets indflydelse på den personlige sikkerhed, herunder bl.a. risikoen for skader, hypotermi og fald overbord.
- Risikomomenter ved havari herunder grundstødning, kollision og hårdtvejskader.
- Begrebet sikkerhedskultur.
- Brug af checklister og nødruller til højnelse af sikkerheden.
- Forebyggelse af brand og ulykker om bord.

Eksaminanden skal **kunne**:

- Udfærdige en sikkerhedsinstruks for et fartøj.
- Planlægge instruktion af personer vedrørende sikkerhed og miljøbeskyttelse.
- Bekæmpe forskellige typer af brande med hensigtsmæssige slukningsmidler.

Yachtskipper af 1. grad

Uddannelsens formål

Yachtskipperen skal have sådanne færdigheder og kundskaber, der er nødvendige for vedkommendes virke som fører i større fritidsfartøjer i fart på alle have.

Mål for læringsudbytte

Eksaminanden skal ved prøven til Yachtskipper af 1. grad vise, at læringsudbytte ved de følgende emner er opnået. Læringsudbyttet er beskrevet i detaljer derefter.

1. Navigation
2. Sømandskab og kommunikation
3. Meteorologi
4. Sundhedslære

1. Navigation

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- Papirø kort og elektroniske søkorts anvendelse, pålidelighed og opdatering.
- Farvandsafmærkning efter IALA A og B.
- Kurssætning og kursudledning.
- Storcirkelsejlads og kompaslinjesejlads.
- Kompastyper og deres fejl og rettelser.
- Astronomisk navigation
- Almindeligt forekommende elektronisk navigationsudstyr og dets brug og begrænsninger, herunder satellitmodtagere, kortplottere, radar, AIS, logtyper, ekkolod og kompasser.
- Positionsbestemmelse kystnært og på oceanerne.
- Tidsangivelser, tidszoner og urstilling.
- Tidevand og tidevandsstrøm.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Skibsførerens pligter og ansvar jævnfør Bekendtgørelse om vagthold i skibe, bek. nr. 1758 af 22. december 2006.
- Vigtigheden i brug af opdaterede information, herunder rettede søkort og håndbøger.
- Usikkerhed ved stedbestemmelse.
- Brugen af tjeklister og waypointskemaer ved sejladsplanlægningen.
- Betydningen af omhyggelig overvågning af sejladsen ved flere metoder og hjælpemidler.
- Kommunikation om planlægningen og den forestående rejse til de øvrige personer ombord.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Indsamle nødvendige informationer til brug for sejladsplanlægningen.
- Planlægge sejladsen i alle farvande, herunder oceansejlads.
- Kunne bruge radar til navigering og antikollision.
- Anvende forskellige kompastyper, herunder kunne bestemme fejlvisning på disse.
- Bestemme og vurdere skibets position ved brug af almindeligt forekommende navigationsudstyr samt kendemærker på land og på havet.

- Kontrollere og overvåge sejladsen.
- Vedligeholde fartøjets navigationsudstyr.

2. Sømandskab og kommunikation

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- Udrustning og klargøring af et fritidsfartøj.
- Beregning af nødvendig mængde proviant, vand og brændstofs mængde.
- Vedligehold af udrustning og udstyr.
- Fritidsfartøjers stabilitet, herunder resultater af vandindtrængning.
- Metoder og midler til kommunikation med andre skibe og landstationer, herunder nødkommunikation.
- Anvendelse af skibsdagbøger.
- Kommunikation og krav til skibet ved anløb af fremmed havn.
- Sikkerhedskommunikation i international skibsfart, herunder nødsituationer og SAR-beredskaber.
- Krisestyring og kommunikation i kritiske situationer.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Vind og vejrs indflydelse på båd håndtering, manøvrering, fortøjning og ankring af fritidsfartøjer.
- Risiko for og forebyggelse af piratangreb.
- Vigtigheden af god intern kommunikation ombord.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Planlægge klargøring til oceansejlad.
- Beregne nødvendig mængde proviant, vand og brændstofs mængde til længerevarende sejladser.
- Vurdere om fartøjets stabilitet er tilstrækkelig og om skibet er sødygtigt til oceansejlad.
- Planlægge manøvrering, fortøjning og ankring af fritidsfartøjer til søs og i havn.
- Bruge tjeklister og sikkerhedsprocedurer.

3. Meteorologi

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- Globale og lokale vind- og trykssystemer, herunder tropisk og arktisk vejr.
- Bølgedannelse, strøm, havis og overisning
- De forskellige klimazoners karakteristiske vejrsystemer og vejrtyper.
- Kilder til vejrinformationer, herunder vejrkort, vejrværter og farvandsudsigter.
- Usikkerhed i vejrinformationer.
- De engelske udtryk for de meteorologiske begreber.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Anvendelse af instrumenter til vejrfordisigelse, herunder især barometer og vindmåler.
- Risikoen ved sejlads i forskellige vejrtyper i alle farvande i de forskellige klimazoner.
- Usikkerhed i vejrinformationer, herunder computergenererede vejrkort fordele og begrænsninger.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Finde meteorologiske informationer for fartøjets sejladsområde.
- Læse og forstå vejrkort og andre vejrinformationer.
- Anvende meteorologiske informationer ved sejladsplanlægning i alle farvande, herunder

oceanpassager.

4. Sundhedslære

*Eksaminanden skal have **kendskab** til:*

- Førstehjælp.
- Undersøgelse, observation og diagnosticering af syge personer.
- Almindeligt forekommende sygdomme, deres symptomer og behandling, herunder febersygdomme og tropesygdomme.
- Almindeligt forekommende personskader og deres forebyggelse og behandling, herunder hypotermi.
- Smerters mulige årsager og smertelindring.
- Kommunikation om sygdom og tilskadekomst med lægevagt og andet sundhedspersonale, herunder Radio Medical.
- Brug af lægehåndbøger.
- Lægemidler og skibsmedicinkassens indhold.

*Eksaminanden skal have **forståelse** for:*

- Korrekt førstehjælp og sygdomsbehandling.
- Forebyggelse af sygdom og ulykke.
- Overførelse af smitte og forebyggelse af smitte.

*Eksaminanden skal **kunne anvende**:*

- Iværksætte førstehjælp ved ulykker med personskade.
- Iværksætte sygdoms- og smertebehandling med hjælp fra fagpersoner.
- Kommunikere om sygdom.

Eksamensprojekternes indhold

Til den mundtlige eksamen kræves det, at eksaminanden har udarbejdet og indsendt en projektopgave. Det gælder både ved Yachtskipper af 3. grad og Yachtskipper af 1. grad. Herefter beskrives forventninger til indholdet i disse projekter.

Projektet til Yachtskipper af 3. grad

Der skal planlægges en sejlads, hvor eksaminanden skal anvende viden fra emnerne Vagthold, Navigation, Meteorologi samt Søsikkerhed og brandbekæmpelse.

1. Rapportens omfang

Rapporten må maksimalt fylde 8 normalsider (2400 tegn) og derudover et antal sider med relevante bilag. Hvis rapporten afleveres elektronisk, må der kun afleveres én fil.

2. Indhold

Rapporten skal mindst indeholde, men behøver ikke nødvendigvis at begrænse sig til, følgende:

- Forside med følgende oplysninger: Titel, uddannelse, eksaminandens fulde navn og dato.
- Indholdsfortegnelse.
- Indledning og opgaveformulering, herunder beskrivelse af båden samt angivelse af afgang- og ankomsthavn og afgangstidspunkt (ETD).
- En sejladsplanlægning for en kortere sejlads med et fritidsfartøj i Østersøen, i Nordsøen, den Engelske Kanal, eller ved de Britiske Øer, Irland, Norge, Færøerne eller langs Grønlands kyster i en afstand af ikke over 30 sømil fra kysten. Rejsen skal være fra kaj til kaj (eller ankerplads), og skal opfylde kravene fra vagtholdsbekendtgørelsen.
- Forventede tidevands-, vejr- og strømforhold på ruten og deres betydning for sejladsen.
- Planlægning af navigeringen på rejsen, herunder brug af instrumenter.
- Beskrivelse af fartøjets udstyr og dets anvendelse, herunder sikkerheds- og brandslukningsudstyr.
- Beskrivelse af fartøjets nødvendige udrustning til rejsen.
- En sikkerhedsinstruks for fartøjet.

3. Bilag

Bilag skal vise de oplysninger, der dokumenterer valg og beslutninger, og som ikke er normalt tilgængelige for censor. Det kan fx være:

- Oplysninger om båden og dens udstyr.
- Søkort, hvor ruten er tegnet ind med drejepunkter (WP) og kursangivelser, herunder mindst et papirsøkort. (Søkort medbringes til eksamen).
- Eksempler på vejrkort og bølgekort for rejsen.
- Tidevandsdata med betydning for rejsen.
- Oversigt over brandslukningsudstyrets placering ombord.
- Sikkerhedsinstruksen.

Projektet til Yachtskipper af 1. grad

Der skal planlægges en sejlads mellem to havne og over et ocean, hvor eksaminanden skal anvende viden fra emnerne Navigation, Sømandskab og kommunikation, Meteorologi og Sundhedslære.

1. Rapportens omfang

Rapporten må maksimalt fylde 15 normalsider (2400 tegn) og derudover et antal sider med relevante bilag.

2. Indhold

Rapporten skal mindst indeholde, men behøver ikke nødvendigvis at begrænse sig til, følgende:

- Forside med følgende oplysninger: Titel, uddannelse, eksaminandens fulde navn og dato.
- Indholdsfortegnelse.
- Indledning og opgaveformulering, herunder beskrivelse af båden samt angivelse af afgangs- og ankomsthavn og afgangstidspunkt (ETD).
- En sejladsplanlægning for en sejlads med et større fritidsfartøj. Rejsen skal være fra kaj til kaj (eller ankerplads) og skal inkludere en oceanpassage, og den skal opfylde kravene fra vagtholdsbekendtgørelsen.
- Analyse af alle farer ved sejladsen på hele skibets rejse, herunder fx:
 - Vejr
 - Bølger
 - Strøm og tidevandsstrøm
 - Tidevand
 - Pirateri
 - Sikkerhedsafstande til land og andre farer.
- Relevante havneoplysninger i forbindelse med afgang og ankomst samt passage af kanaler, særlige havområder og lignende.
- Beskrivelse af fartøjets instrumenter og elektroniske hjælpemidler og deres vedligehold, herunder kommunikationsudstyr.
- Betragtninger vedrørende metoder til navigering samt kontrol og overvågning af sejladsen, herunder brug af navigationsinstrumenterne ombord.
- Betragtninger vedrørende urstilling og tidszoner.
- Beskrivelse af fartøjets sikkerheds- og brandslukningsudstyr og dets anvendelse.
- Beskrivelse af fartøjets udrustning, klargøring til oceansejlads og stabilitetsforhold.
- Planlægning af nødvendig manøvrering og ankring.
- Tjeklister og procedurer til brug ombord.
- Beskrivelse af kommunikation med myndigheder på rejsen og ved anløb af havn.
- Medicinkassens indhold og førstehjælpsudstyr, samt eksempler på deres anvendelse.
- Litteraturliste (kildeliste) og bilagsliste.

3. Bilag

Bilag skal vise de oplysninger, der dokumenterer valg og beslutninger, og som ikke er normalt tilgængelige for censor. Det kan fx være:

- Oplysninger om båden og dens udstyr.
- Søkort, hvor hele ruten er tegnet ind, herunder mindst et papirsøkort samt eksempler på søkortrettelser og opdatering af elektroniske søkort. (Søkort medbringes til eksamen).
- Vejrkort og bølgekort hvor skibets rute og aktuelle position er tegnet ind i.
- Pilot Chart til den del af ruten, hvor der ikke haves aktuelle vejrkort.
- Tidevandsdata.
- Havneoplysninger og eksempler på kommunikation med havn og andre myndigheder
- Sejladsplanlægningsskema med alle nødvendige information og udregninger.
- Liste med de håndbøger, pc-programmer og andre hjælpemidler, der er ombord.
- Oversigt over sikkerhedsudstyret og dets placering ombord.
- Oversigt over fartøjets stabilitetsforhold.
- Oversigt over medicinkistens indhold.
- Vagtplaner.
- Tjeklister til brug ved planlægning og sejlads.

For spørgsmål vedrørende prøvens indhold, udformning ol, kontakt – uddannelse@sejlsport.dk